

af hele Sagen. Jeg tvivlede ikke paa, at den ærede Rigsdagsmand vilde tage Sagen fra denne Side, thi jeg var fuldkommen overbevist om, at han altsor vel kjender Grundloven og Forholdene i det Hele til at kunne gjøre sig skyldig i saadanne Misforstaaelser af Sagen, som der fra andre Sider er skeet. Den ærede Rigsdagsmand vilde foreløbigt betragte denne Lov som et Slags Interpellation, som en Conversationsgjenstand i Thinget, og det er jo ganske vist, at dertil kan dette Lovforslag ligesaagodt som ethvert andet give Anledning. Jeg har imidlertid allerede viist, at jeg med største Beredvillighed skal gaae ind paa at bidrage, idetmindste hvad jeg formaaer, til at give de Oplysninger om Sagen, som der fra Ministeriets Side kan gives. Men vil man opfatte Sagen saaledes, at der ikke længer er Spørgsmaal om Anerkjendelse af „den evangelisk-lutheriske Fri-Menighed i Kjøbenhavn,“ men derimod Spørgsmaal om, hvad Interesse det kunde have at faae en Disfenter-Lov, hvilke Skridt der skulle gjøres, og hvilke Bidrag der fra Rigsdagens Side kunde ydes i saa Henseende, maa jeg berigtige et Par Feiltagelser, hvori den sidste ærede Taler gjorde sig skyldig. Han meente nemlig, at jeg havde sagt, at der ikke fra Rigsdagens Side var yttret noget Omstendighed om en saadan Lov som den, der er bebudet i Grundlovens § 83; jeg troer dog ikke, at jeg ganske har sagt dette; jeg har sagt, at der ikke fra Rigsdagens Side var yttret et saa stærkt Omstendighed om en saadan Lov som om mange andre; det er mig imidlertid tvivlsomt, om jeg ikke ogsaa med Rette kunde have sagt det Første. Iøvrigt troer jeg, at de Exempler, som den ærede Rigsdagsmand anførte paa, at der skulde have viist sig et saadant Omstendighed fra Rigsdagens Side, egentlig ikke kunne betragtes som Exempler derpaa; thi de Begivenheder, hvortil han sigtede, angik ikke de disfentierende Troesfamsfund, men tilstigebede at fremtvinge en Ordning af Folketjerkens Forsatning. Der var saaledes Tale om den saa ofte omhandlede Synode, hvortil der allerede fremkom Forslag i den grundlovgivende Forsamling; men den havde aldeles intet Hensyn til de disfentierende Troesfamsfund, men kun til Folketjerkens. Dernæst vil jeg spørge, om der virkelig ved denne Leilighed blev lagt

noget særdeles Omstendighed for Dagen om en Ordning af Kirkens Forhold, om Forslaget angaaende de 5000 Rb., som den ærede Rigsdagsmand nævnte, blev modtaget med særdeles Belvillie, navnlig af den ærede Rigsdagsmand? Min Hufommelse skulde slaae mig meget feil, dersom han ikke var en af de vordigste Modstandere deraf; men dette viser dog ikke, at man nærer noget særdeles Omstendighed for Ordningen af disse Forhold. Jeg troer ikke, at jeg feiler, naar jeg siger, at man kun gif ind paa det omhandlede Forslag, fordi man troede, at det vilde have en Ministerforandring tilfølgelge, dersom det blev forkastet. Man kan altsaa aldeles ikke, hvad man end dømmer derom, deri søge noget Argument for, at der var en særegen Trang og Længsel hos Rigsdagen efter at faae disse Forhold ordnede, og navnlig efter at faae en Disfenterlov. Heller ikke den Commission, som den ærede Rigsdagsmand omtalte, og som jeg godt kjender, da jeg selv havde den Ære at være Medlem deraf, blev nedsat for at afgive Betænkning over en Disfenterlov. Iøvrigt maa jeg fuldkommen give den ærede Rigsdagsmand Ret i, at det er vanskeligt, for ikke at sige umuligt, naar man har med enkelte Troesfamsfund at gjøre, og man skal dømme blot efter et saa løst Kjendskab som det, man kan faae ved tilfældigt personligt Bekjendtskab til En eller Anden af Menigheden eller dens Bestyrer, da at drage et saadant Samfunds Forhold og Bestaaenhet i det Enkelte frem under Forhandlinger som disse — og gjøre dem til Gjenstand for Kritik; det forekommer mig, at dette er saa uheldigt som muligt, og at Alt det, vi have hørt, baade fra den ene og den anden Side, kan betragtes som et Beviis i saa Henseende. Om nu Sagens Stilling vil blive bedre derved, at disse Spørgsmaal komme for endnu engang, som den ærede Rigsdagsmand ønsker, anseer jeg for mere end tvivlsomt. Jeg troer, at det, der i saa Henseende er fremkommet, indeholder tilstrækkeligt Beviis for, hvor urigtigt det er at gaae denne Vej, og at man netop er gaaet ud fra det rette Synspunkt under Grundlovsforhandlingerne, hvor man forudsatte, at naar der skulde være Tale om en saadan Anerkjendelse af et eller andet Troesfamsfund, da maatte det være et saadant, som enten alle-